

Simularea examenului național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. Dacia era provincie imperială în frunte cu un legat de rang pretorian la început, apoi, din vremea lui Marcus Aurelius, cu rang consular. Țara, care și-a pierdut cea mai bună și cea mai mare parte a puterii sale demografice de-a lungul unui război îndârjit și sângeros care a durat mai mulți ani, ca și prin emigrare, primi o nouă populație prin coloniștii romani care s-au revărsat aici din toate provinciile Imperiului Roman, dar în mare măsură din Italia de Jos.

Avem motive să credem că elementul dacic supus s-a ținut departe de contactul cu civilizația romană și și-a menținut dușmănia față de Roma. Romanitatea Daciei a fost însă diferită de cea a altor provincii cucerite de armata Romei. În Italia de Sus, Gallia, Spania, Britannia, Pannonia etc. ea a fost produsul unei fericite deznaționalizări a unei populații numeroase preexistente care a continuat să reprezinte majoritatea, a atragerii acestei populații la un alt mod de a gândi și de a vorbi, a amestecului unei părți a sângelui roman imigrat cu cel local iberic, celtic și alte neamuri. În Dacia însă, a fost creată o adevărată țară de colonizare dintr-un teritoriu slab locuit și înconjurat de o populație dușmănoasă, în care însă, romanitatea nu și-a înfipt rădăcini atât de adânci, nesprijinindu-se pe bazele sigure ale unei naționalități cucerite și din punct de vedere spiritual. De aici și ușurința cu care mai târziu a putut să fie îndepărtată și a dispărut, fără a lăsa atât de multe urme ca în Britannia sau în Noricum, fiind ștearsă ca o simplă poleială.

(Robert Roesler, *Studii românești*, Leipzig, 1871)

B. „Cucerirea romană a unei părți din vechea Dacie, (în anul 106) și intrarea geto-dacilor din aceste regiuni în componența statului roman au produs schimbări radicale de ordin etno-demografic, cultural și politic, dar nu au avut drept consecință dispariția autohtonilor din teritoriile nord-dunărene. Cercetările arheologice au scos la iveală numeroase așezări și necropole în Dacia romană, în care elementele băștinașe dacice supraviețuiesc în număr mare și încă multă vreme după cucerire, alături de acelea provinciale romane, ceea ce dovedește că substratul dacic a fost și a rămas activ, în ciuda asimilărilor lingvistice și culturale romane.

A doua componentă etno-lingvistică principală a etnogenezei românești o reprezintă cea romană (*stratul*). Elementele romane, constituite din soldați și coloniști, numeroase și superior organizate în cadrul provinciilor au avut un rol primordial în romanizarea dacilor, căci cea mai mare parte a acestui strat roman a rămas să viețuiască la nordul Dunării de Jos după părăsirea Daciei.”

(M. Petrescu-Dâmbovița, coord, *Istoria României de la începuturi până în secolul al VIII-lea*, 1995)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți provincia romană precizată în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la evoluția demografică. **2 puncte**
3. Menționați câte un spațiu istoric la care se referă sursa **A**, respectiv sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că romanitatea a fost rezultatul deznaționalizării. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două aspecte ale abordării romanității românilor în secolul al XX-lea, în afara celor la care se referă sursele date. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două idei prezente în documente de origine bizantină și în lucrările umaniștilor italieni în privința romanității românilor. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Ladislau*, din mila lui Dumnezeu regele Ungariei (...) voim să ajungă la știrea tuturor că, ținând seama de slujbele credincioase și vrednice de răsplată pe care ni le-a adus nouă magistrul Gheorghe, fiul lui Simion, după moartea preaiubitului nostru tată de fericită pomenire**, când am pus mâna pe frânele domniei, dovedind cu râvnă, în deosebitele războaie ale regatului nostru, credință față de coroana regală, slujbe care ar cere prea multă vreme pentru a fi povestite cu de-amănuntul și ar obosi dacă le-am înșira pe toate în această scrisoare, din cele multe am hotărât totuși să fie însemnate câteva în cele de față. (...)”

Și, în sfârșit, când începusem noi a domni, fiind încă copil, după moartea preaiubitului nostru tată, iar voievodul Litovoi, împreună cu frații săi, în necredința sa, cuprinse pe seama sa o parte din regatul nostru, aflătoare dincolo de Carpați, și cu toate îndemnurile noastre nu s-a îngrijit să ne plătească veniturile ce ni se cuveneau din acea parte, l-am trimis împotriva lui pe des-numitul magistrul Gheorghe, care, luptând împotriva aceluia cu cea mai mare credință, l-a ucis pe el, iar pe fratele lui, cu numele Bărbat, l-a luat în prinsoare și ni l-a adus nouă. Pentru răscumpărarea acestuia, noi am stors o sumă de bani foarte mare și astfel, prin slujbele acelui magistrul Gheorghe, s-a așezat iar tributul ce ni se datora din acele părți. (...)”

(„*Documenta Romaniae Historica, Relațiile dintre Țările Române*”, București, 1977, p. 32–33)

* Ladislau al IV-lea Cumanul (1272–1290).

** Ștefan al V-lea (1270–1272).

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați un lider local român și un motiv al nemulțumirilor față de acesta, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la magistrul Gheorghe. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la relațiile româno-maghiare, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în a doua jumătate a secolului al XIV-lea un reprezentant al unei instituții centrale s-a implicat în acțiuni de consolidare a statelor medievale extracarpătice. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre spațiul românesc în Evul Mediu, având în vedere:

- precizarea unei cauze a implicării spațiului românesc în conflicte, în Evul Mediu și menționarea a două acțiuni militare la care participă românii din sudul Carpaților în secolul al XIV-lea;
- prezentarea unei acțiuni de politică externă în care sunt implicați românii în prima jumătate a secolului al XV-lea;
- menționarea a două aspecte cu privire la implicarea românilor în relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la organizarea unei instituții centrale din spațiul românesc în secolul al XVI-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

Simularea examenului național de bacalaureat 2026

Proba E. c)

Istorie

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Dacia romană

2. **2 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile: „și-a pierdut cea mai bună și cea mai mare parte a puterii sale demografice de-a lungul unui război..” SAU „prin emigrare, primi o nouă populație prin coloniștii romani” etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

3. **câte 3 puncte** pentru oricare dintre răspunsurile corespunzătoare sursei A: Roma, Italia de Sus, Gallia, Spania, Britannia, Pannonia, Noricum și pentru răspunsul corespunzător sursei B: Dunărea/ Dunărea de Jos. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț). (3px2=6p)**

4. **3 puncte** pentru scrierea literei **A**

5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilite între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*)

Exemple: cauză: „...căci cea mai mare parte a acestui strat roman a rămas să viețuiască la nordul Dunării de Jos după părăsirea Daciei” și efect: „Elementele romane, constituite din soldați și coloniști, numeroase și superior organizate în cadrul provinciilor au avut un rol primordial în romanizarea dacilor” SAU cauză: „Cercetările arheologice au scos la iveală numeroase așezări și necropole în Dacia romană, în care elementele băștinașe dacice supraviețuiesc” și efect: „...ceea ce dovedește că substratul dacic a fost și a rămas activ, în ciuda asimilărilor lingvistice și culturale romane” etc.

6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două aspecte ale abordării romanității românilor în secolul al XX-lea, în afara celor la care se referă sursele date (**1px2=2p**)

Exemple: teoria lui Gh. Brătianu, teoria celor două popoare român și moldovean în perioada interbelică, exacerbară elementului slav de către M Roller, protocronismul și cultul personalității axat pe valorile istoriei naționale din perioada național-comunismului, etc.

câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărei acțiuni menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la această acțiune (**2px2=4p**)

7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două idei prezente în documente de origine bizantină și în lucrările umaniștilor italieni în privința romanității românilor

Exemple: originea romană a poporului român, latinitatea limbii române etc. **Se punctează exclusiv menționarea asemănării** (nu se iau în considerare alte informații). **Punctajul se acordă pentru orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

SUBIECTUL al II – lea (30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: Ungaria/ Regatul Ungariei **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

2. **2 puncte** pentru răspunsul: al XIII-lea **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

3. **3 puncte** pentru răspunsul: *Litovoi*

3 puncte pentru menționarea oricărui motiv al nemulțumirilor față de liderul român, la care se referă sursa dată **Exemple:** „necredința sa”, SAU „cuprinse pe seama sa o parte din regatul nostru”, SAU „nu s-a îngrijit să ne plătească veniturile ce ni se cuveneau din acea parte” etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la magistrul Gheorghe (**3px2=6p**) **Exemple:** *slujbele credincioase și vrednice de răsplată pe care ni le-*

a adus nouă magistrul Gheorghe, fiul lui Simion SAU dovedind cu râvnă, în deosebitele războaie ale regatului nostru, credință față de coroana regală SAU l-am trimis împotriva lui pe des-numitul magistrul Gheorghe, care, luptând împotriva aceluia cu cea mai mare credință SAU prin slujbele aceluia magistrul Gheorghe, s-a așezat iar tributul ce ni se datora din acele părți etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. 4 puncte pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la relațiile româno-maghiare. **câte 3 puncte** pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat (**3px2=6p**) **Exemple:** Relațiile dintre români și maghiari sunt conflictuale. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *l-am trimis împotriva lui pe des-numitul magistrul Gheorghe și luptând împotriva aceluia cu cea mai mare credință, l-a ucis pe el, iar pe fratele lui, cu numele Bărbat, l-a luat în prinsoare și ni l-a adus nouă* SAU Relațiile dintre români și maghiari se bazează pe afirmarea suzeranității Ungariei/ acceptarea vasalității de către români. Informațiile care susțin punctul de vedere sunt: *voievodul Litovoi, împreună cu frații săi, în necredința sa, cuprinse pe seama sa o parte din regatul nostru, aflătoare dincolo de Carpați, și cu toate îndemnurile noastre nu s-a îngrijit să ne plătească veniturile ce ni se cuveneau din acea parte și prin slujbele aceluia magistrul Gheorghe, s-a așezat iar tributul ce ni se datora din acele părți.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. NU se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. 4 puncte pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** înființarea Mitropoliei, baterea de monedă, crearea dregătoriilor etc.) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

SUBIECTUL al III – lea (30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru precizarea oricărei cauze a implicării spațiului românesc în conflicte (**de exemplu:** poziționarea geopolitică, apărarea independenței/ teritoriilor, competiția pentru controlul rutelor comerciale etc.)

câte 3 puncte pentru menționarea oricăror menționarea oricăror două acțiuni militare la care participă românii din sudul Carpaților în secolul al XIV-lea; (**de exemplu:** Posada 1330, Rovine 1394/1395, Nicopole 1396, etc.) (**3px2=6p**)

- **2 puncte** pentru menționarea oricărei acțiuni de politică externă cu referire la români în prima jumătate a secolului al XV-lea (**de exemplu:** tratatul lui Alexandru cel Bun și Vladislav Jagello, Campania cea lungă 1444, bătălia de la Varna, etc.)

3 puncte pentru prezentarea faptului istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric și se utilizează relația cauză-efect

1 punct pentru precizarea doar a unei informații referitoare la faptul istoric

- **câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două aspecte cu privire la implicarea românilor în relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XV-lea (**de exemplu:** menținerea independenței/ autonomiei, încheierea tratatelor antiotomane etc.) (**3px2=6p**)

- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la organizarea unei instituții centrale din spațiul românesc în secolul al XVI-lea (**de exemplu:** introducerea principatului în Transilvania, regimul de stări prin tratatul de la Alba Iulia, etc.)

4 puncte pentru **susținerea punctului de vedere** formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 6 puncte distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru **utilizarea limbajului istoric** adecvat

1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat

- **1 punct** pentru **structurarea eseului** (introducere - cuprins - concluzie)

- **2 puncte** pentru **respectarea succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice

1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice

- **1 punct** pentru **respectarea limitei de spațiu**